

7.4.2014

Demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö

Nettiäänestystä valmistelevan työryhmän kokous

Aika: torstai 20.2.2014 klo 13 – 16

Paikka: Oikeusministeriö, Kasarmikatu 42, neuvotteluhuone Laguuni

Osallistujat: Kirsi Pimiä, puheenjohtaja
Olli-Pekka Rissanen
Markku Mölläri
Jussi Aaltonen
Jukka Leino
Marianne Pekola-Sjöblom
Kaisa Nyberg
Valtteri Niemi
Sami Borg
Antti Vähä-Sipilä

Poissa: Timo Salovaara

Vierailevat asiantuntijat:

Ministeri Lauri Tarasti
Pääsihteeri Sari Loijas, Vammaisneuvosto
Jäsenpalvelupäällikkö Markku Möttönen, Näkövammaisten keskusliitto
Jukka Sariola, Vammaisfoorumi
Karoliina Luoto, Codento Oy

Sihteeri: Marita Kolehmainen

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja esitteli vierailevat asiantuntijat.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Valtakunnallinen vammaisneuvosto, kuuleminen

Sari Loijas esitteli vammaisneuvoston näkemyksen vaalijärjestelyjen toimivuudesta vammaisen äänestäjän kannalta. Hän mainitsi kaksi asiakirjaa, jotka on huomioitava vammaisten asioita mietittäessä - YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen, joka sisältää mm. äänestämisoikeuden ja Suomen vammaispoliittisen ohjelman, johon myös oikeusministeriö on sitoutunut.

Sähköistä äänestysjärjestelmää kehitettäessä olisi muistettava, että vammaiset ovat hyvin erilaisia ja heidän toimintakykynsä vaihtelee hyvin paljon. Keskustelussa tuli esille myös esteettömyydestä huolehtiminen ja yhdenvertaisuus äänestyspaikalla tapahtuvan äänestyksen mahdollistamisessa myös vammaisille. Verkon välityksellä tapahtuva äänestäminen voisi olla näkövammaisille parannus vaalisalaisuuden säilymisen turvaamiseksi, jos ei tarvitsisi käyttää avustajaa.

4. Näkövammaisten keskusliitto, kuuleminen ja keskustelu

Markku Möttönen esitteli Näkövammaisten keskusliiton näkemyksen. Hyvinä asioina hän piti mm. sitä, että lainsäädännöllä on turvattu mahdollisuus käyttää vaaliavustajaa, ja kotiaänestyksen mahdollisuutta. Parannusta on tapahtunut myös siinä, että liitto on saanut vuodesta 2011 lähtien oikeusministeriöltä ehdokastiedot äänittäänä ja halukkaat saavat ne pistekirjoituksella.

Järjestö kannattaa luonnollisesti pyrkimystä itsenäiseen äänestämiseen. Sähköisen äänestyksen ohjelmiston pitäisi olla saavutettavissa erilaisin apuvälinein. Myöskään äänestäminen kotoa käsin ei saisi olla ainoa mahdollisuus, sillä monille äänestyspaikalle meneminen on tärkeää. Äänestyspaikalla tapahtuva itsenäinen äänestäminen sähköisesti olisi toivottavaa.

Liitolla on työn alla selvitys, miten Virossa järjestelmä toimii näkövammaisten kannalta. Markku lupasi välittää selvitystyön tulokset nettityöryhmälle. Myös Norjan osalta ehdotettiin vastaavaa selvitystä tehtäväksi.

Keskustelun päätteeksi todettiin, että tietokoneistetulla äänestyksellä voisi olla etuja yhdenvertaisuuden parantamiseksi.

5. Vammaisfoorumi, kuuleminen ja keskustelu

Vammaisfoorumiä edusti Jukka Sariola. Hän toi puheessaan esille nykykäytännössä esiintyviä ongelmia. Esimerkiksi vammaisen voi käyttää äänestyksessä apunaan vain omaa avustajaa, vaikka henkilö haluaisi puolueetoman avustajan. Ongelmia on aiheutunut myös siitä, että kunta on hyväksynyt esteellisen äänestyspaikan, eikä siitä ole tiedotettu. Henkilön tunnistautuminen koetaan suurena ongelmana. Asioinnissaan avustajaa tarvitsevat vaikeavammaiset eivät saa verkkopankkitunnuksia.

Hänen mukaansa keskeisimpiä kehitettäviä asioita ovat vaalipaikan esteettömyydestä huolehtiminen ja avustajan käytön ohjeistuksen selventäminen. Nettiäänestyksessä olisi huomioitava mm. sivuston esteettömyys, ulkoasun selkeys ja järjestelmän yksinkertaisuus.

6. Ministeri Lauri Tarastin kuuleminen ja keskustelu

Ministeri Lauri Tarasti kommentoi nettiäänestyksen mahdollisuuksia yleisissä vaaleissa ja kunnallisessa kansanäänestyksessä viittaamalla Helsingin Sanomissa 22.11.2013 julkaistuun artikkeliinsa ”Pitääkö vaaleihin hyväksyä virhemarginaali?”, Jyrki Kasvin Tietokone-lehden numerossa 12/2012 julkaistuun artikkeliin ”Sähköä äänestykseen” ja Harri Hurstin Helsingin Sanomissa 21.7.2013 julkaistuun artikkeliin.

7. Kansainvälisen vertailun läpikäynti

Jussi kävi lyhyesti läpi etä-äänestyksen kansainvälisestä vertailusta laaditun koosteen.

8. Yleiskeskustelu nettiäänestyksen edellytyksistä Suomessa

Yleistä keskustelua nettiäänestyksestä käytiin mm. kirjeäänestyksestä, lähdekoodin julkisuuden vaatimuksesta ja sähköisestä äänestystapahtumasta tulostettavasta kuitista.

9. Teknisen vuoropuhelun valmistelu

Karoliina Luoto esitteli teknisen vuoropuhelun valmistelutoimenpiteet ja aikataulun. Teknologia-analyysi toimittajien dokumenteista koettiin tarpeelliseksi. Tarkennettiin myös, että toimittajien mahdollisesti ilmoittamat hinnat eivät ole sitovia. Kysymyksiin tehtiin pieniä tarkennuksia.

10. Seuraava kokous

Seuraava kokous 10.4.2014 klo 13-16